

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ УМОВ КАРАНТИНУ

Замкова Д. Р.

студентка юридичного факультету

*Науковий керівник: **Наливайко Л. Р.***

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри загальноправових дисциплін

*Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Понад рік Україна живе по новим, безпрецедентним правилам з жорсткими обмеженнями, спрямованими на попередження поширення COVID-19. З поставленими державними органами обмеженнями не всі громадяни згодні, є такі, які не хочуть або не можуть дотримуватися їх з тих або інших причин. Тому з виникненням коронавірусної хвороби в Україні було прийнято низку нормативно-правових актів, якими було запроваджено відповідальність за порушення карантину – адміністративну та кримінальну.

Адміністративна відповідальність завжди перебуває у площині уваги науковців. Вихідні теоретичні засади цього інституту адміністративного права набули розвитку у наукових працях Л.Р. Білої-Тіунової, Ю.П. Битяка, Р.А. Калюжного, С.В. Ківалова, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, В.А. Крижановської, Д.М. Лук'янца, О.В. Негодченка, О.Л. Чернецького та інших поважних учених.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню територією України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-Cov-2» з березня поточного року на всій території України було проголошено карантин, який згодом було подовжено. Велика кількість українців вимушена була ізолюватися у своїх домівках для своєї безпеки, безпеки своїх родичів та суспільної безпеки. Ці та інші карантинні заходи сприяли стримуванню поширення (в геометричній прогресії) випадків захворювань населення України. Так, в період встановлення карантину було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17.03.2020 № 530 КУпАП, яким було доповнено ст. 44-3 «Порушення правил щодо карантину людей». Цією нормою було встановлено адміністративну відповідальність за порушення правил, спрямованих на запобігання поширенню COVID-19 [4].

Коронавіруси становлять велике сімейство вірусів з доведеними хвороботворними властивостями по відношенню до людини або тварин. Відомо, що ряд коронавірусів здатний викликати у людини респіраторні інфекції в діапазоні від звичайної застуди до більш серйозних станів, таких як близькосхідний респіраторний синдром (ББРС) і важкий гострий респіраторний синдром (ВГРС). Останній з недавню відкритих коронавірусів викликає захворювання COVID-19 [4].

COVID-19 – інфекційне захворювання, викликане останнім з недавню відкритих коронавірусів. До спалаху інфекції в Ухані, Китай, в грудні 2019 року про новий вірус і захворювання нічого не було відомо.

Одним із ключових змін до законодавства України став Закон від 17 березня 2020 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)». Цим законом було запроваджено адміністративну відповідальність за порушення правил щодо карантину людей. Вона передбачена ст. 44-3 КУпАП та становить від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто від 17 000 до 34 000 гривень; а для посадових осіб – від двох до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 34 000 до 170 000 гривень) [1].

На осінь 2020 року, як повідомляє прес-служба Національної поліції України, було складено більше 6000 адміністративних протоколів про порушення карантинних заходів на підставі вищевказаної статті КУпАП. Протоколи співробітниками поліції складаються з різних виявлених порушень, а саме: за порушення умов самоізоляції, відвідування спортивних майданчиків і парків, перебування в громадських місцях без засобів індивідуального захисту (захисної маски на обличчі), порушення умов щодо припинення здійснення господарської діяльності, яка повинна бути припинена на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р № 211, перевезення в міському транспорті більше десяти осіб одночасно і т.д. у свою чергу, рішення про притягнення до відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення приймається судом [5].

За результатами розгляду направлених до судів адміністративних матеріалів на момент осені 2020 року в Єдиному державному реєстрі судових рішень налічувалось близько 800 постанов місцевих загальних судів, аналіз змісту яких свідчить про те, що за своєю суттю судові рішення можна розділити на три категорії [5]:

- 1) закриття провадження у справі в зв'язку з відсутністю в діях особи, щодо якої складено протокол про адміністративне правопорушення, складу такого правопорушення;
- 2) повернення адміністративних матеріалів на доопрацювання;

3) притягнення до відповідальності за порушення карантинних заходів з накладенням штрафу або визнання особи винною у вчиненні адміністративного правопорушення з усним попередженням і закриттям справи.

Переважає більшість постанов судів в Єдиному державному реєстрі судових рішень полягають у закритті проваджень у справах про адміністративні правопорушення і повернення матеріалів на доопрацювання.

Закриваючи провадження на підставі п. 1 ч. 1 ст. 247 КУпАП через відсутність в діях особи складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 443 КУпАП, суди виходять з основних принципів судочинства в Україні, а саме: принципів змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведеності перед судом їх переконливості [1].

Так, як показує аналіз судових рішень, велика частина правопорушень, за які особи притягувалися до адміністративної відповідальності, полягає в:

- 1) перевезення водіями міського транспорту одночасно більше десяти пасажирів;
- 2) перебування в громадських місцях, в основному в магазинах продовольчих товарів, без масок;
- 3) здійснення продавцями продажу товарів без захисних масок на обличчі і рукавичок;
- 4) порушенні режиму самоізоляції;
- 5) перебування у зонах відпочинку.

Велика кількість постанов, якими накладено штрафів на порушників, свідчить про те, що судами застосовується мінімальний розмір штрафу, передбачений ст. 443 КУпАП, – 17000 грн 00 коп., Хоча до більш суворої відповідальності суди залучають керівників магазинів, які не припинили господарську діяльність всупереч імперативним приписам постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р № 211, і накладають штрафи в розмірі 34000 грн 00 коп., що підтверджується постановою Новоодеського районного суду Миколаївської області від 10.04.2020 у справі № 482/517/20 .

Для того щоб упевнено казати про те, що порушення карантинних правил не завдало шкоди суспільним інтересам, слід напевно знати, що, наприклад, особа, яка не користувалася захисною маскою в громадському місці чи транспорті, не є хворою на COVID-19. Але аналіз судової практики свідчить про те, що подібні факти на час розгляду справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 44-3 КУпАП, не встановлювалися. При цьому людина, яка порушує те чи інше правило, не може бути впевнена в тому, що вона не є носієм

хвороби. При цьому той факт, що це буде відбуватися ненавмисно, не зменшить суспільної шкоди від таких дій (бездіяльності).

Варто зазначити, що з моменту запровадження карантину, правоохоронці склали більше 6 тисяч адміністративних протоколів через порушення правил щодо карантину. Частину з них повернено правоохоронцям для належного оформлення, частину розглянуто судом. Судова практика з розгляду справ щодо порушень правил карантину показує, що штраф застосовується не часто, переважно порушники обмежуються усним зауваженням. Проте є і приклади накладення штрафу.

Як висновок, варто зазначити, що важливість дотримання карантинних заходів в умовах поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19 є обумовленою. Виникає необхідність побудови якісної та ефективної системи інформування громадян щодо правил дотримання карантинних заходів, наслідків недотримання цих правил та забезпечення належних пільг та допомоги для громадян, які через фінансову потреби не мають можливості дотримуватись встановлених вимог.

Література:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 року № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

2. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2:

3. Постанова 54 Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF>

4. Постанова у справі № 188/365/20 (Провадження № 3/188/260/2020) Петропавлівський районний суд Дніпропетровської області. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88326216>

5. Вознюк А.А., Чернявський С.С. Порушення правил і норм щодо запобігання COVID-19: актуальні проблеми кримінальної та адміністративної відповідальності. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 1(19). С. 8–19.